

Abant Sosyal Bilimler Dergisi
Journal of Abant Social Sciences

2022, 22(3): 982-992, doi: 10.11616/asbi.1095345

Pierre Bourdieu: Yapısal Akılda Habitus

Pierre Bourdieu: Habitus in the Structural Reason

Ahmed Hamza ALPAY¹

Geliş Tarihi (Received): 29.03.2022

Kabul Tarihi (Accepted): 26.10.2022

Yayın Tarihi (Published): 30.11.2022

Öz: Sosyal fenomenlerin anlaşılmasını kolaylaştıran aktörler arasında meydana gelen günlük mücadeleler, çağın karakteristik kalıbını sürdürmek için konum ve yerleşimde özel olarak tasarlanmıştır. Çok yönlü fenomenlere benzersiz içgörüler oluşturmak için, işleyişi hakkında sayısız ve tekrarlanan sorularla birlikte yapısal akıl; benliği anlamlandırmada kültürel süreçlerdeki habitusa atıfta bulunur. Yapısal akılda, aynı tasarımın ayrılmaz bileşenleri olarak bir failin sosyal uzamda konumlanması, toplumsal dünyanın için öğretilerini miras alır. Bourdieu sosyolojisinde, kültürel değerleri tanımlama ve meşrulaştırma yetkisi nesnel bir mesafe ölçüsü elde etmeyi ve yine bu sosyolojide; yaklaşımın araştırma probleminin doğasından kaynaklandığı fikri, akademik deneyim yoluyla bağlamların çeşitlilik ve sıklığını anlamayı gerektirir. Bu makale, Bourdieu sosyolojisinde belirlenen temalar ve alt temaların nedenlerine değil; sosyal bilim metodolojisinde habitus eksenli bazı önemli katkılara odaklanmaktadır. Bu doğrultuda, makalede, Bourdieu sosyolojisinin temel parametrelerinden olan habitus, yapısal akıl ekseninde tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Fail, Habitus, Pierre Bourdieu, Toplumsal Alan, Yapısal Akıl.

&

Abstract: The daily struggles that occur between the actors facilitating the understanding of social phenomena in order to maintain the pattern characteristic of the era are specifically designed in location and placement. Together with numerous and repeated questions, the structural reason refers to creating unique insights into multifaceted phenomena, to the habitus in cultural processes about their functioning, to making sense of the self. In the structural reason, an agent's positioning in social space inherits the immanent teachings of the social world as integral components of the same design. In Bourdieu sociology, the authority to define and legitimize cultural values requires acquiring an objective measure of distance and academic experience in the research problem of the relevant approach to understanding the frequency of contexts. This article focuses on some important contributions in the methodology of habitus-oriented social science rather than the causes of the themes and sub-themes identified in Bourdieu's sociology. In this direction, in the article, habitus, one of the main parameters of Bourdieu sociology, will be discussed in the axis of structural reason.

Keywords: Agency, Habitus, Pierre Bourdieu, Social Sphere, Structural Reason.

Atıf/Cite as: Alpay, A. H. (2022). Pierre Bourdieu: Yapısal Akılda Habitus. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(3), 982-992. doi: 10.11616/asbi.1095345

İntihal-Plagiarism/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/asbi/policy>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University, Since 2000 – Bolu

¹ Dr., Ahmed Hamza Alpay, ahmedhamza0606@outlook.com.

1. Giriş

Tüm araştırmalarda, birincil deneyimden kopuş ve gerçekleştirdiği nesnel ilişkilerin kurulmasıyla zorunlu bir uğrak olan metodolojik nesnelcilik, kendi yerini almayı talep eder. Nesnel ilişki sistemlerini, bireysel ve grup tarihinin dışında oluşturulmuş bütünlüklere dönüştüren yapının gerçekliğinden kurtulmak için, istatistiksel düzenlilik veya cebirsellikten hareket etmek gerekir (Bourdieu, 1977: 72). Habitus, insanların eğilimleri ve alışılmış fiziksel hareketlerinin, onların yapılandırılmış sosyal dünyalarının ürünleri olduğu fikrini aktarır. Kavram, sosyal fenomenlerde yapı ve failin rollerine ilişkin hem aşırı derecede nesnelci hem de öznelci açıklamaları aşmaya çalışır (Richter, 2012: 84). Pierre Bourdieu (1930-2002) habitusunun hem kalıcı hem de yer değiştirebilir olduğunu vurgular. Yarı-bilinç düzeyinde, pratik ve temsillerin yaratıcı bir ilkesi ve düzenleyicisi olarak işlev görür. Ancak, aktörlerin hedeflerine ulaşmalarını daha iyi sağlamak için değişen dış koşullara (alan) yanıt olarak zamanla uyum sağlayabilir. Habitus sürekli bir evrim hâlinindedir. Dayanıktır ancak hiçbir şekilde statik değildir. Bourdieu ayrıca kişinin habitusunun bilinç öncesi düzeyde birçok şekilde işlev gördüğünü ileri sürer. Bu nedenle, John Thompson'ın gözlemlediği gibi, "düşünme ve bilinçli dönüşüm için kolayca erişilebilir değildir". Habitustaki değişiklikler bu nedenle genellikle kademelidir ve dış dünyanın yapıları ya mevcut eğilimleri güçlendirdikçe ya da onları yeni koşullara uyum sağlamaya zorladıkça gerçekleşir. Bu, habitusun bir yapılandırıcı yapı olduğu; diğer aktörlerin dış koşulları kaçınılmaz olarak etkileyecek eylem stratejileri üretmek, dış yapıları da oluşturduğu eşit derecede önemli bir noktaya götürür (Jackson, 2008: 164-165).

Bu büyük adım geleneksel sosyal teoride olduğu kadar Bourdieu'nün kendisi tarafından faillik ve yapının dolayımı olarak selamlanır. Belirli sosyal çevrelerin kasıtlı failliğin içsel duygusuyla -failliğin bireysel birinci şahıs boyutuyla- nasıl ilişkili olduğu ve onu nasıl şekillendirdiğini yeniden yapılandırmaktan ibarettir (Kögler, 2011: 271). Bourdieu, yapı ve fail arasındaki ilişkiye açık bir şekilde odaklanan bir teori geliştirerek yapı-fail tartışmasını aşmaya çalıştı. Yapı ve fail arasında diyalektik bir ilişki kurdu -yapının insan davranışını yönlendirdiği ve insan davranışının büyük ölçüde kenarda da olsa yapıyı sürekli olarak değiştirdiği döngüsel bir etki modelinin var olduğu bir ilişki. Bourdieu'ye göre, yapı ve fail arasındaki ilişki dinamik ve öz yinelemelidir, ne yapı ne de fail diğerinden bağımsızdır (Ebrahim, 2003: 16). Herhangi bir toplumda bulunan tüm yapısal özellikler, sürekli olarak faaliyete bağlıdır. Bununla birlikte, analitik düalizm yoluyla yapı ve failliği ayırmak ve toplumsal düzenin yapılanmasını ve yeniden yapılanmasını açıklamak için etkileşimlerini incelemek mümkündür (Archer, 2010: 275).

Habitus, sermaye biçimleri ve alan kavramları Bourdieu pratiğinde (Jain, 2016: 208) sosyal dünyanın rekabetçi ve tabakalı karakterini vurgular (Swartz, 2020: 320). Sermaye alana özgüdür; bu, farklı sermaye biçimlerinin farklı alanlara hükmettiği ve meşrulaştırdığı anlamına gelir (Harvey vd., 2020: 3). Alan ve sermayenin ötesinde, sahada gezinmek bireysel aktörlerin habitusundan etkilenir (Delva vd., 2021: 3-4). Tüm insan kültürlerinde ortaya çıkan kalıpları, sorular sorma yeteneğini sergileyen olağanüstü çeşitliliğe sahip -makalede özellikle vurgulanan- yapısal akılda ise her nesil; daha önce gelen, belirli esneklik sınırları olan akışkan bir varoluştur.

Bourdieu sosyolojisinde tutarlı bir şekilde ayırt edilen; habitusu oluşturan yarı-bilinçsiz eğilimler ve bunların öz-farkındalığı olarak düşünömselliktir (Archer, 2010: 288). Bourdieu sosyolojisinin kalbinde, özellikle tahakküm biçiminde bir iktidar analizi vardır (Swartz, 2020: 320). Bu analizde alan, sosyal hayatın her zaman gömülü olduğu yapılandırılmış alanı ifade eder. Her alan, aktörler arasında bir rekabet alanıdır (Delva vd., 2021: 3). Bourdieu sosyolojisinde, kültürel değerleri tanımlama ve meşrulaştırma yetkisi nesnel bir mesafe ölçüsü elde etmeyi ve yine bu sosyolojide; yaklaşımın araştırma probleminin doğasından kaynaklandığı fikri, akademik deneyim yoluyla bağlamların çeşitlilik ve sıklığını anlamayı gerektirir.

Paylaşılan deneyimler yoluyla bağ oluşturan erdemler üzerine bilimsel detaylandırma; araştırmaya pratik bir kılavuz sağlamaktan ziyade metodoloji alanı ile güçlü bir şekilde uyumludur. Bu makalede, daha önceki çalışmalardan farklı olarak, sosyal fenomenlerin anlaşılmasını kolaylaştıran aktörler arasında

meydana gelen günlük mücadeleler, çağın karakteristik kalıbını sürdürmek için konum ve yerleşimde özel olarak tasarlanmıştır. Bu makalede, habitus kavramına yaklaşım ise; bireysel aktörün sistematik kurallara uygun yeniden üretme pratiklerini ve yeni anlayışların tartışılması ve alternatif metodolojik yaklaşımların söylediklerinden daha fazlasını ifade eder.

2. Metodoloji

Yorumlayıcı yaklaşımlar için incelenecek nesne alanı, belirli bir sosyal bağlamda aktörler tarafından olaylara atfedilen eylem ve anlamlardır. Eylemler, davranışlardan ayırt edilir, çünkü davranışlar açık ve nesnel olarak gözlemlenebilir ve sayılabilirken; eylemler, yalnızca oyuncunun bakış açısından anlaşılabilen bir aktör adına amaçlı yapıları ima eder (Smith, 1987: 176). Bourdieu'nün çalışmalarının teorik çerçevesi, sosyolojinin disiplin sınırlarının çok ötesinde (örneğin kültürel ve edebî çalışmalar, sanat tarihi) ve kültürel ürünlerin üretiminin analizinde son derece etkiliydi ve hâlâ etkili olmaya devam ediyor. Son araştırma ve tartışmaların gösterdiği gibi, kültürel malların tüketimi ve beğenin toplumsal dağılımının analizine yaptığı katkı için de aynı şeyi söyleyebiliriz (Dubois, 2011: 491). Yine, imgesel metinlerin belgesel veya söylemsel metinlerden ayırt edilmesi birinci derecede önemlidir. Önerildiği gibi literatür, basitçe mevcut bir duruma atıfta bulunmaz, betimlemez veya açıklama yapmaz. Jean-Paul Sartre'in işaret ettiği gibi (1965), okuyucu öznelliğine, bilince veya deneyime atıfta bulunduğu söylenebilir. Bu, elbette, bir evrensel atıfta bulunduğu gibi bedenden ayrılmış ruha veya kendi içine kapalı bir içselliğe atıfta bulunduğu anlamına gelmez. Bu bağlamda öznellik ya da bilinç ya da deneyim, kişilerin şeylerin görünüşlerini kavrama, çevreleyenleri işleme, öznelarası dünyaya itme, soru sorma, anlam arama biçimini ifade eder. O hâlde, Bourdieu sosyolojisinde bir metnin anlamlı olarak oluşturulması, bu süreçler içinde ve bu süreçler aracılığıyla ve ilgili okuyucunun, aktörün ya da failin bakış açısından gerçekleşir (Greene, 1986: 75-76).

Araştırmanın teorik temeli veya politikayla ilgili sonuçların iletilmesi sırasında kapsayıcı temsil soruları, bu tür yönlerin olmadığı izlenimini bırakabilir (Haenssger, 2019: 130). Nitel araştırmacı için çözüm, çalışmanın sunumunda süreci anlatabilmek için, süreci kendisine bilinçli hâle getirirken en dikkatli ve sistemli olmaktır. Bu tür bir dikkatlilik, kendi ön yargılarını ampirik malzemenin bir parçası hâline getiren zorlayıcı bir yaklaşımla karıştırılmamalıdır (Stenbacka, 2001: 553). Bu literatür, vaka içi ve vakalararası yöntemler arasında daha net bir ayırım yapar. Her ikisinin de yinelemeli kullanımının tek başına kullanılan herhangi bir yöntemin sınırlamalarını nasıl azaltabileceğini tanımlar. Daha sistematik tipolojik kuramlaştırma biçimlerinin geliştirilmesi, alternatif kuram oluşturma amaçları için daha güçlü vaka seçim teknikleri sağlamıştır (Bennett ve Elman, 2006: 472-473). Elbette, işin içinde kim olursa olsun, anlam arayışı söz konusu olduğunda, belki de özellikle şiddet ve mantıksızlıkla dolu bir dünyada, batık güçlerin varlığını kabul etmek önemlidir (Greene, 1986: 77-78).

Nitel araştırmada olağanüstü ve hızla büyüyen bir literatürün hakkını tek bir makalede vermek kolay olmasa da yapısal aklın insan davranışı üzerinde oluşturduğu bir etki olarak sosyal bağlamın tartışılması nedensel çıkarım için gereklidir. Çok yönlü fenomenlere benzersiz içgörüler oluşturmak için, işleyiş hakkında sayısız ve tekrarlanan sorularla birlikte yapısal akıl; benliği anlamlandırmada kültürel süreçlerdeki habitusa atıfta bulunur. Bu makale, literatür taraması ve içerik analizinden hareketle, Bourdieu sosyolojisinde belirlenen temalar ve alt temaların nedenlerine değil; sosyal bilim metodolojisinde habitus eksenli bazı önemli katkılara odaklanmaktadır. Yapısal akılda; aynı tasarımın ayrılmaz bileşenleri olarak bir failin sosyal uzamda konumlanması, toplumsal dünyanın içkin öğretilerini miras alması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, makalede, Bourdieu sosyolojisinin temel parametrelerinden olan habitus, yapısal akıl ekseninde tartışılacaktır.

3. Bourdieu Sosyolojisi

Bourdieu genellikle bir sosyolog olarak sınıflandırılır ve Collège de France'da sosyoloji kürsüsündeydi. Ancak diğer sosyologlar onun çalışmasını daha çok antropoloji veya etnografiye, belki de sosyal veya eğitim psikolojisine ait olarak gördüler (Joseph, 2020: 110). Fransız sosyolog Bourdieu üretken bir bilim adamıydı, yaklaşık 30 kitap ve 400 makalenin yanı sıra çok sayıda konferans, röportaj ve makalenin yazarıydı ve bunların çoğu ölümünden sonra yayınlandı. Yayınları otuzdan fazla dile çevrildi ve tüm

önemli kitapları İngilizce'ye çevrildi. Kitapları ve makaleleri; sanat, edebiyat, tüketici zevkleri, seçkinler, entelektüeller, yaşam tarzları, eğitim gibi şaşırtıcı çeşitlilikte konuları kapsamaktadır. Çok yönlü çalışması, sosyolojinin kültür, beğeni, eğitim, teori ve politika gibi çok çeşitli alanlarında çok sayıda araştırmaya ilham verdi. Sosyolojinin ötesinde; etkisi antropoloji, tarih, cinsiyet, kültürel çalışmalar ve uluslararası ilişkilere kadar uzanır. Özellikle 1996'dan sonra neoliberalizm ve küreselleşmeye karşı mücadelede sadece Fransa'da değil, yurtdışında da önde gelen kamu aydını oldu. Bourdieu açıkça, en büyük çağdaş sosyal bilimcilerden biri olarak duruyor (Swartz, 2020: 317). Bourdieucü düşünceyi birkaç anahtar terime ve hatta genellikle sadece birkaç kitap başlığına indirgemek çok yaygındır ve bu daha sonra bir tür kapanışa yol açar: Yeniden üretim, alan, sermaye ve habitus. Tüm bu terimler, neyi temsil ettiklerini gerçekten anlamadan genellikle yanıltıcı şekillerde kullanılır ve bu nedenle slogan hâline gelirler. Ancak bu kavramlar, yalnızca pratik nitelikte olan bilimsel çalışma ilkeleridir. Bunlar, araştırma programlarına bilimsel yönelimler sağlamaya hizmet eden yapay veya özet niteliğindedir (Bourdieu vd., 2011: 117). Bu kültürel direniş alışkanlığı, yeni ekonomik ve sosyal gelişmelerin varlığına yanıt olarak değil, aydınlanmış bir azınlığın iradesiyle yasal değişikliklerin meydana geldiği toplumlarda daha da güçlüdür (Cruz, 1996: 170-171). Bourdieu'nün "fenomenolojik analizi bütünleştirmeyi amaçladığı" yol, Edmund Husserl'in çağdaş yorumlarının, eserinin kurucu boyutunu vurgulamaya başlama biçimiyle uyum içindeydi: Aşkın ve kurucu fenomenoloji arasında ayırım yapmalıyız (Robbins, 2016: 21).

Bununla birlikte, eski toplumun kalıcılığı ancak toplumsal yeniden üretimin temel pratiklerinin bir analizinden çıkarılabilir. Kültürel antropologlar ve sosyologların işaret ettiği gibi, bu ilişkiler sosyal hayatın özel alanına aittir. 19. yüzyılın ilk yarısında eski toplumun sonunu iddia eden tarihçiler, yalnızca kamusal alanda meydana gelen değişikliklere odaklandılar: Yeni hukuk normlarının kodlanması ve yeni kurumların yaratılması. Eski toplumsal pratiklerin kalıcılığı ise özel hayatın günlük akışında yer alan örtülü toplumsal ve kültürel pratiklerde aranmalıdır (Cruz, 1996: 172). Bu arayışta sözlü veya yazılı ifadeler bazen istediğimiz her şeyi tam olarak iletemese de bu, nadiren dilin kendisinde bulunan bir sınırlama olarak görülür. Çoğu zaman, bazı gerekçelerle, konuşmacı veya yazarın beceri eksikliğine atfedilir. Aynı sıklıkla, sosyal bilimlerdeki teorik ifadelerin dilsel olarak dolaylı olduğu gerçeği, verili ve sorunsuz kabul edilen bir şeydir (Jain, 2016: 201). Yine de bu böyleyken, Bourdieu'nün sosyal teorisi, en azından kapitalist ekonomik ilişkilerin özgüllüğünü kavrayamaması nedeniyle geniş çapta eleştirilir. Örneğin Craig Calhoun (1993), Bourdieu'de sermaye biçimleri üzerinde bulduğumuz vurguya rağmen; çarpıcı olanın, Bourdieu'nün sosyal teorisinin hiçbir yerinde kapitalist sermayenin özgüllüğünün ayrıntısını bulamadığımızı öne sürmüştür. Bu nedenle, Bourdieu, birikmiş emeği içerdiğini açıkladığı çeşitli sermayeleri anlarken; kapitalist sermayeyi bu tür emekten neyin farklılaştırdığını belirlemede başarısız olur. Daha özel olarak, Bourdieu, emeğin soyutlanması ve nicelleştirilmesi sürecini zaman birimlerine; emeğin hem kapitalist toplumsal ilişkilere özgü hem de paradigmatik olan değiştirilebilir eş değerlere dönüştürülmesi sürecini detaylandırmayı ihmal eder. Dolayısıyla, Karl Marx'ta kapitalist sermaye, homojen soyut emek zaman birimleri olarak anlaşılırken; Bourdieu'de basitçe birikmiş emek olarak kavranır (Adkins, 2011: 347). Fakat bu, Bourdieu'nün iddia ettiği düşünümSELLİĞİN öznesi olarak sosyolojinin epistemolojik işlemlerini içerdiğini ve bu işlemlerin akademik yazıdaki gücüyle karakterize edildiğini unutmak olur (David, 2020: 121).

Habitus, Bourdieu'nün toplumsal aktörlerin öznelliğinin kültürel kaynaklarını analiz etmek için kullandığı kavramdır. Habitus bu nedenle kültürel eylemin lokomotif olarak anlaşılmalıdır. Bir uluslararası ilişkiler teorisi uzmanının gözlemlediği gibi, bireylerin dünyaya sahip olduğu yarı bilinçli (doğuştan olmasa da) yönelimdir. Bu yönelim pratik için bir temel oluşturur. Habitus, bir yandan bilinçli ve bilinçsiz öğrenilmiş deneyimlerden, diğer yandan pratiklerin birikimli etkisinden oluşur. Her şeyden önce, aktör tarafından zaman içinde içselleştirilmiş bir dayanıklı eğilimler sistemidir. Bu süreç hem yaşanmış deneyim yoluyla bilinçsiz hem de formel öğrenme yoluyla bilinçli veya yarı bilinçlidir. Tutumlar ve eğilimler, failin işgal ettiği sosyal ve ekonomik konumun karakteristiği olan günlük yaşamın ritimleri ve alışkanlıklarının yanı sıra daha formel eğitim ve öğretim türleri tarafından telkin edilir. Habitusun etkisi, oyuncuya yalnızca akılda değil, aynı zamanda sosyal aktörün dış dünyayla fiziksel ilişkisini de etkileyen kökleşmiş bir dizi yönelim sağlamaktır. Bir telkin süreciyle edinilen habitusun

eğilimleri ikinci doğa hâline gelir ve toplumsal eylem stratejileri için parametreleri belirleyen anlayış ve beklentiler üretir. Bunlar sosyal olarak kazanılmış entelektüel ve fiziksel alışkanlıklardır (Jackson, 2008: 164). Belirli bir çevre tipini oluşturan yapılar, habitus, yer değiştirebilir eğilim sistemleri, yapılandırıcı yapılar olarak işlev görmeye yatkın üretim ilkeleridir (Bourdieu, 1977: 72). Öte yandan, çok fazla faillik, sosyal dünyayı "birbirleriyle değiştirilebilir parçacıklar olarak muamele gören failer arasında, bir dizi anlık mekanik denge"ye indirger. Böylece eşitsizliğin sosyal yeniden üretimini sürdüren gömülü yapıları açıklamanın hiçbir yolunu sağlamaz (Richter, 2012: 85).

Bourdieu'nün kavramsal çerçevesi, kolay özetlenmeye direnir, çünkü onun kavramları çok çeşitli ampirik araştırma nesnelere boyunca geliştirilmiş ve detaylandırılmıştır. Teori, yaptığı her sosyolojik araştırmayı bilgilendirse bile, hiçbir zaman genel bir sosyal teori oluşturmaya çalışmadı. Onun imzası olan habitus, sermaye ve alan kavramlarında, Talcott Parsons ve Niklas Luhmann'ın çalışmalarında örneklediği gibi sıkı bir şekilde yapılandırılmış ve soyut bir sosyal dünya teorisi bulunmaz. Kavramları; formel yapılar, tanımlar veya soyut önermelerden ziyade ampirik araştırma yürütmek için araçlardır. Rogers Brubaker'in (1993) önemli bir şekilde önerdiği gibi, kavramlarına "belirli bir entelektüel habitusun veya bir dizi alışkanlığın belirleyicileri" olarak yaklaşmamız gerekiyor. Bourdieu, onların "eğilimsel bir şekilde" okunması ve uygulanmasını istiyor (Swartz, 2020: 320). Dolayısıyla alana katılım, yapıların hem varlığı hem de mantığının zımnen kabulünü oluşturur. Oyuncular, alanın koşullarına göre sürekli değişen ve gelişen habitusları sayesinde alanın yapılarını içselleştirir. Bourdieu bu süreci, alanın koşullarını sürdüren bir seçme ve dışlama sürecinde; "tüm alanlar tarafından zımnen dayatılan giriş hakkını" sağlayan pratikte inancın kazanılması olarak tanımlar. Aktörler böylece formel ve informel yapıları, sözlü ve sözlü olmayan varsayımları içselleştirir. Bourdieu'ye göre, bilinç dışı veya yarı-bilinç düzeyinde faaliyet gösterdikleri için, eylem üzerindeki en etkili kısıtlamayı oluşturan informel ve konuşulmayan yapılarıdır. Hâkim doxa olarak tanımladığı şeyi oluştururlar: "Dünyanın sessiz deneyimi". Terry Eagleton, doxa kavramını "söylemeye gerek olmayan şey" olarak tanımlar. Doxa, bilişsel olduğu kadar değerlendirici de olan bir dizi varsayımdır. Bu nedenle oyuncunun dış uyaranlara tepkilerini neredeyse içgüdüsel bir düzeyde koşullandırır. Aynı zamanda, bu varsayımlar nadiren kabul edildikleri için nadiren incelemeye tabi tutulurlar (Jackson, 2008: 167). Oyuncuların sahada gezinme şekli yalnızca doxa tarafından değil, aynı zamanda aktörlerin sermayesi; kendilerine sunulan kaynaklar tarafından da yapılandırılır. Bourdieu (1986), aktörler arasında eşit olmayan bir şekilde dağıtılan dört sermaye biçimini kabul eder: Ekonomik, kültürel, sosyal ve sembolik sermaye. Ekonomik sermaye, ücretler veya mülk gibi finansal kaynaklardan oluşur (örneğin, evler, arabalar, bilgisayarlar, internet erişimi). Kültürel sermaye, aktörün bilgi ve becerilerini gerektirir ve üç biçimde gelir: Birleştirilmiş, kurumsallaştırılmış ve nesnelleştirilmiş. Birleştirilmiş kültürel sermaye, yeterlikler ve beceriler gibi uzun süreli zihin ve beden eğilimlerini ifade eder. Kurumsallaştırılmış kültürel sermaye, akademik unvanlar ve dereceler şeklinde ortaya çıkar. Nesnelleştirilmiş kültürel sermaye, kitap veya sanat gibi kültürel ürünleri içerir. Sosyal sermaye, aktörün erişime sahip olduğu ağa atıfta bulunur: Bu, kişinin ağını harekete geçirme yeteneği ve boyutunun bir işlevidir. Sembolik sermaye alanla ilgilidir: Sosyal olarak tanınan, meşru ve doxa'sına göre belirli bir alanda başkalarıyla rekabet etmesi daha değerli olan ekonomik, kültürel ve sosyal sermaye portföyüdür. Sembolik sermayenin anlamı hiçbir zaman tam değildir ve aktörler tarafından sürekli olarak üretilir, yeniden üretilir ve bazen dönüştürülür. Örneğin akademi alanında, bugün sembolik sermaye; hibe ve finansmana erişim (ekonomik sermaye), yüksek etkili yayınlar (nesnelleştirilmiş kültürel sermaye) ve geniş bir ağ (sosyal sermaye) kombinasyonundan oluşabilir. Değerli olduğu düşünülen şey, zaman içinde değişebilir veya anlamı değişebilir. Örneğin dergilerin etki faktörlerinin artması veya azalması veya dergilerin kurum ve disipline göre farklı sıralanması. Aktörler, kendilerini diğerlerinden farklı kılmak için sembolik sermayelerini kullanırlar. Bu süreç ayırım olarak adlandırılmaktadır (Delva vd., 2021: 3).

4. Yapısal Akıl

Yapısalcı ve göstergebilimsel düşünürler için, metinlerle uğraşmanın dikkati dile odakladığı, kabul edilmiş olabilecekleri tanıttığı ancak bu yaklaşımda; yaşanmış deneyimler ve çeşitli anlam açıklamaları - metinlerin ötesine geçen açıklama türleri- için çok az endişe vardır (Greene, 1986: 70). Bunun nedeni, yeni

şeyler bulmak için hiçbir kural yoktur. Bazı informel kurallar, analogiler, tavsiyeler olabilir, ancak hiçbir şey akademik bir alan oluşturamaz (Gerring, 2017: 31). Çeşitli alanlar arasındaki bu daha geniş meşrulaştırma mücadelesi, Bourdieu'nün iktidar alanı dediği şey içinde gerçekleşir. İktidar alanı, farklı güç alanları (özellikle büyük iş ve finansın ekonomik alanı ile sanat ve üniversitelerin kültürel alanı) arasındaki toplumsal düzende, egemenlik için mücadeledir. Kavram, modern tabakalı toplumlarda egemen sınıfları kapsar. Hâkim sınıflar, kendilerini diğer sınıflardan dikey sermaye hacimleriyle ayırırlar ama aynı zamanda kültürel yönelimli ve ekonomik sermaye biçimleriyle içsel olarak farklılaşırlar. Örneğin sanatçılar, yazarlar ve profesörler kendi sermayelerini (kültürel sermayeye karşı ekonomik sermaye) en meşru olarak kabul ettirmek için iş liderlerine karşı güç alanında rekabet ederler (Swartz, 2020: 322).

Niteliksel bir yöntem kullanıldığında iyi kaliteyi gösteren şey, koşullu öznelarasılığı mümkün kılan tüm sürecin kapsamlı bir açıklamasıdır (Stenbacka, 2001: 552). Niteliksel harekete dâhil olan meseleler önemsiz ve sadece soyut felsefi derin düşünceler değildir. Bilgi iddialarının geçerliğini değerlendirmek için giderek daha katı bilimsel kriterler uygulayan bir toplumda, öznelliğe doğru bir hareketin sonucu dikkatlice düşünülmelidir (Mullen, 1995: 32). Bilinç dışı, asla tarihin kendisinin ürettiği nesnel yapıları, habitusun ikinci doğalarına dâhil ederek ürettiği tarihin unutulmasından başka bir şey değildir: "... ; bizde kaçınılmaz olarak baskın olan dünün insanıdır, çünkü şimdiki zaman, içinde şekillendiğimiz ve onun sonucu olduğumuz uzun geçmişle karşılaştırıldığında çok az kalır. İçimize kök salmıştır; o bizim bilinç dışımızı oluşturur. Sonuç olarak, onun meşru taleplerini hesaba kattığımız gibi, onu da hesaba katmamaya yönlendiriliriz. Çünkü yeni oldukları için bilinçaltımıza yerleşmek için henüz zamanları olmadı." (Bourdieu, 1977: 78-79).

Bilgi tabanının sağlamlığında habitus bağımlı aktörler, alanlardaki daha küçük oyuncular bir ölçme yöntemini benimsemek için yeterince tahmin edilemez. Yapısal akılda strateji oluşturmak için hiyerarşik olarak katmanlara ayrılmış insan çabası, nedensel mekanizmalara artan odaklanma, birleştirici bir araştırma mantığı içerir. Nesnelere somut gerçekleri imgelemesini etkilemek için sezgisel veya retorik olarak seçme, geçişleri yöneten kurallar toplumunda önemli ölçüde değişiklik göstermiştir. Bazı durumlarda incelenen vakaların ötesinde yorumsamacı yaklaşıma dayalı alan çalışması, yaklaşımlarını bilimle özdeşleştirme eğilimindedir. Bir gerekçelendirme bağlamında araştırmacının sahada gezinme biçimi, insan davranışlarının altında yatan motivasyonlara nasıl gidileceği hakkında bir fikir gerektirir. Sistematik karşılaştırma ve yapısal akıl üstün kaynakların tüm ağırlığını üstlenerek failiğin yapısal koşullarını derinlemesine anlamının bir yolunu sağlar.

5. Habitus

Sosyal hermeneutik, teorik gelenekleri tartışmak için başlangıç noktasıdır. Çünkü sosyal analiz amaçları için dilsel ifade biçimlerinin uygunluğuna açıkça dayandırılır. Bir yanda dil aracılığıyla inşa edilen ve okuyucular tarafından yorumlanan metinler ile, anlamlı toplumsal eylem tarafından inşa edilen ve toplumsal aktörler tarafından okunup yorumlanan toplumsal yaşam yapıları arasındaki analogi temelinde ilerler. Hermeneutik yalnızca Batılı bir entelektüel gelenek olmasa da onun sosyolojik soyu, Friedrich Schleiermacher'ın 18. yüzyıldaki modern hermenötüğü aracılığıyla Wilhelm Dilthey'in 19. ve 20. yüzyılın başlarındaki toplumsal yorumbilgisine kadar geri götürülebilir. Hermeneutik, yazılı metinlerin yorumlanmasından toplumsal eylemin yorumlanmasına geçiş yaparken, anlamı deşifre etme görevi, başta Dilthey'den ve daha vurgulu olarak; eserleri onun ardından gelen Hans-Georg Gadamer, Jürgen Habermas ve Paul Ricoeur'dan (Jain, 2016: 202). Bourdieu'nün habitus anlayışı, toplumsal gerçekliğe ilişkin hiçbir anlayışın görmezden gelemeceği teorik bir adıma işaret eder. Habitus'u tanıtarak, Bourdieu, felsefedeki dilsel dönüşün ana içgörülerini hem bütünleştirebilir hem de aşabilir. En belirgin olarak, bilinçli yönelimsel anlamının zorunlu olarak, kendileri olmakla birlikte anlamı oluşturan bir dizi örtük, pratik ve bütünsel arka plan varsayımlarına dayandığı fikri temsil edilmez. Habitus, bir failin kendisi ve çevresini nasıl anladığını, hareket ettiğini ve algıladığını tanımlayan; bilişsel habitus olan kazanılmış bir sosyal duyuya dayanarak oluşturulduğunu gösterdiği için, bu fikri içerir. Aynı zamanda, bu gizli ön-anlama ölçüsünü ampirik-analitik sosyal bilime duyarlı kıldığı için, kurucu ancak örtük bir

arka planın felsefi tematizasyonunu aşar (Kögler, 2011: 271). Düzenlenmiş doğaçlamaların, kalıcı bir şekilde yerleşik üretici ilkesi olan habitus, kendi üretici ilkelerinin üretimini nesnel koşullarında içkin olan düzenlilikleri yeniden üretme eğiliminde olan pratiklerdir. Tanımlandığı durumda, nesnel potansiyeller olarak kaydedilen taleplere uyum sağlar; habitusu oluşturan bilişsel ve motive edici yapılar tarafından. Bu pratiklerin, ne onları doğrudan tetiklemiş gibi görünen uyaranların anlık toplamı olarak tanımlanan nesnel koşullardan ne de üretimlerinin dayanıklı ilkesini oluşturan koşullardan doğrudan çıkarılamayacağıdır. Bu pratikler, ancak onları doğuran habitus üretiminin toplumsal koşullarını tanımlayan nesnel yapıyı, bu habitusun faaliyet gösterdiği koşullarla; radikal bir dönüşümün dışında, temsil ettiği konjonktürle ilişkilendirerek açıklanabilir (Bourdieu, 1977: 78).

Bu ilişkilendirmede özel ve kamusal söylemler keşif edilebilir, ancak her ikisinin de bağımsız dinamikleri vardır. Özel söylem; ailenin yeniden üretimi ve toplumsal tahakküm ile ilgili olduğu için yalnızca zenginlik veya yasal statü gibi nesnel kategorilerden değildir. Bourdieu'nün kültürel ve sembolik sermaye alanı dediği şeyin içerdiği tüm bu yapılar; aynı zamanda kişisel inanç ve korkular, alışkanlık ve gelenekler, norm ve değerler gibi daha öznel olanlardan da oluşur. Kamusal söylemin dinamikleri kısa vadede bireyleri veya grupları etkilemezken, özel dinamiklerin yakın nesillerde ailelerin devamı için acil sonuçları olabilir (Cruz, 1996: 174). Bununla birlikte, teori pratiğinde kurucu bir unsur olarak dilin rolü, sosyolojik düşünce biçimlerine ilişkin tartışmalar da dâhil olmak üzere, belirli entelektüel geleneklerde çeşitli şekillerde çerçevelenmiş, yansıtılmış ve hatta eleştirilmiştir. Ve bu şaşırtıcı değildir, çünkü düşünce ve kelimelerin birbirine yakın bir şekilde karışması ve kavramsal sözlüklerde birleşmesi; çoğu sosyal bilimde sosyal dünyanın temsillerinin temelini oluşturmuştur. Yine de kelimelerin bir anlamda içinde yaşadığımız dünyaya dair anlayışımızı derinleştireceği ve bizi insanın toplumsal varoluşunun gerçeklerine daha da yaklaştılabileceği beklentisi; bugün belki de her zamankinden daha fazla gerçekleşmesi düşünülen bir beklentidir. Çünkü bazı düşünce okullarına göre; kelimelerle dünya arasında gidip gelmenin karmaşık, belirsiz ve hatta imkânsız olduğu gerçeğine duyarlı hâle geliyoruz (Jain, 2016: 201). Habitusun tepkilerine, habitusun oldukça farklı bir şekilde yürüttüğü işlemleri yarı-bilinçli bir şekilde sürdürme eğiliminde olan stratejik bir hesaplamanın; dönüşümü üstlenen bir şans tahmininin eşlik edebileceği elbette hiçbir zaman göz ardı edilmemiştir. Ancak, bu tepkilerin ilk önce, hemen şimdide yazılı olan bir nesnel potansiyeller sistemiyle; yapılacak ya da yapılmayacak, söylenecek ya da söylenmeyecek şeyler, yaklaşan bir gerçeklikle ilişkili olarak tanımlandığı bir gerçektir. Hegel'in anlamıyla, saf bir negatif özgürlük projesi tarafından yansıtılan mutlak olasılık olarak tasarlanan geleceğe -kendini bir aciliyet ve her türlü müzakereyi dışlayan bir varoluş iddiasıyla öne sürer. Kurallara başvurma ihtiyacını ortadan kaldırmak için, toplumsal olarak oluşturulmuş bir bilişsel ve motive edici sistem olarak habitus arasındaki ilişkinin her durumda eksiksiz bir tanımını oluşturmak gerekecektir: Yapı ve failerin çıkarılarının tanımlandığı sosyal olarak yapılandırılmış durum ve bunlarla birlikte pratiklerinin nesnel işlevleri ve öznel motivasyonları (Bourdieu, 1977: 76).

Bir proje veya planın açıkça ifade edilen amaçlarının gerçekleştirilmesi olarak görünseler bile; habitus tarafından üretilen pratikler, öngörülemeyen ve sürekli değişen durumlarla başa çıkılmalarını sağlayan strateji üreten ilke olarak failer yalnızca görünüşte belirlenir (Bourdieu, 1977: 72). Başka bir deyişle, gelecek her zaman yakın şimdide zaten mevcuttur. Çünkü pratik -Husserl'i (1931) takip eden Bourdieu'ye göre-karakter olarak yoğundur. Gerçekten de Bourdieu, geleceği hedefleyen bir ön-düşünümün -bilinç dışının- zaman deneyiminin en yaygın biçimi olduğunu öne sürer. Ancak bu deneyimin kendisi paradoksaldır, çünkü zamanın apaçıklığı deneyimine benzer. Tanıdık dünyada zaman, hissedilmeye kendini sunmaz ve büyük ölçüde fark edilmeden geçer (Adkins, 2011: 352). Habitus kavramı etrafındaki sorunsal şu şekilde özetlenebilir: Faillerin kendi eylemlerine ilişkin görüşlerini bir modele indirgemediği nelerin etkilediğini anlamaya ve bunu yaparak "faili ortadan kaldırmaya" bir davettir. Bu sorun, genel terimlerle ifade edildiğinde belirsiz veya çözülmesi kolay görünebilir. Ancak (Collet, 2009: 419) bu, gittiği yere kadar doğru olmakla birlikte, egemen olunanın ortaya çıktığı biçimlerin değişkenliği ve gerekli olanın seçimidir (Bennett, 2011: 535).

6. Yapı ve Faillik

Buraya kadar toplumsal gerçekliğin ve hakikatin yorumlanması, analizi ve temsili sorunlarına ilişkin belirli entelektüel geleneklerin ana hatları; Bourdieu'nün sosyolojik katkısını, alışılmış olandan farklı bir bakış açısıyla konumunu mümkün kılmaktadır (Jain, 2016: 205). Politik ve ekonomik olarak baskın grupların toplumsal bileşimindeki süreklilik, onun bir yanda politik eşitlikçiliği teşvik etmesiyle, diğer yanda bir münhasırlık alışkanlığının sürdürülmesi arasındaki çelişkilerini açıklar. Başka bir deyişle, kamusal ve özel söylemleri arasındaki farklardır (Cruz, 1996: 206). Bununla birlikte, Bourdieu için geleceğin yakın şimdiki zamana kaydı -ya da başka bir deyişle, oyunun biçimlenmesinde gelecek olanın mevcudiyeti- basit bir pratik verisi değildir. Daha ziyade, habitus ile toplumsal dünya arasındaki ilişkide ve daha doğrusu; faillere bahşedilen eğilimler, kalıcı alışkanlıklar, takdir ve eylem şemaları (habitus) ile toplumsal alanların eğilimleri arasındaki ilişkide kurulur (Adkins, 2011: 352).

Bourdieu'nün araştırmasının önemli bir özelliği, yapı-fail ilişkisi hakkında kuramsallaştırmanın temeli olarak ampirik çalışmaya (özellikle etnografiye) yaptığı vurgudur. Bourdieu'ye göre, toplumsal yapının özellikleri gündelik olaylara gömülüdür ve bu nedenle yapı ve eylem ancak gündelik olaylara karışan aktörleri gözlemleyerek araştırılabilir. Yöntemini pratik teorisi olarak adlandırıyor. Ayrıca, insan davranışına yön veren yapıların, Bourdieu'nün deyişiyle yeniden üretilmesi gündelik eylem ve düşünce (pratik) aracılığıyla gerçekleşir (Ebrahim, 2003: 16). Sosyal yapılar ve algı, düşünce ve eylem şemaları sosyal etkileşimin ürünleridir. Fakat onlar hakkındaki bireysel düşüncelerden bağımsız olarak da var olurlar. Bourdieu'nün teorik yaklaşımı, büyük ölçüde, insanların söyledikleri ve yaptıklarının, ya sadece kafalarında olup bitenlerin bir yansımasından ya da toplumsal ve maddi yapıların bir ürününden başka bir şey olduğunu göstermeye yönelik bir girişimdir. Yaklaşımı, sosyal aktörlerin stratejilerine odaklanmak ve bunların bireysel habituslarının etkileşimi ve içinde hareket ettikleri belirli alanın yapıları tarafından nasıl üretildiğini göstermektir. Bourdieu'nün tüm projesi kayda değerdir, ontolojik veya nedensel gerçeklik konumuna dayanır. Bourdieu, nesnel yapıların var olduğuna inanır. Fakat aynı zamanda bu yapıları anlamamız ve onlara yönelmemizin habitus aracılığıyla gerçekleştiğine de inanır (Jackson, 2008: 164). Bourdieu, habitusun "tarihin bir ürünü", sürekli olarak deneyimlere tabi tutulan ve dolayısıyla yapılarını güçlendirecek ya da değiştirecek şekilde deneyimlerden etkilenen açık bir eğilimler sistemi olduğunu belirttiğinde; yapı ve failliği açıklamaya çalışır. Habitus, bu nedenle, insanların gerçeklik ve yaşam şansı algılarının, deneyim yoluyla geliştirdikleri zihinsel yapılar tarafından nasıl koşullandırıldığını açıklamanın bir yoludur. Bu ışıktaki habitus esneklik fikri; derinlere gömülü, alışılmış davranışın veya Bourdieu'nün tarihin doğaya dönüşmesi dediği şeyin, aynı zamanda fiziksel ve zihinsel çeviklikten etkilendiği gerçeğine odaklanmaya yardımcı olur (Richter, 2012: 85). Bourdieu'ye göre, toplumsal gerçekliği bir metin olarak okuma girişimi doğası gereği sorunludur. Çünkü pratik mantığı dil, düşünce ya da benzeri herhangi bir paradigmaya benzemez ya da türdeş değildir. Bu tür bir benzetme, "kavramlar olmadan yapılan bir mantığı kavramlarda içermeye çalışma yanılığına" düşer. Örneğin, Bourdieu, Clifford Geertz'in çalışmasına eleştirel bir şekilde atıfta bulunarak, Geertz'in sosyal bağlantıları iletişim bağlantılarına dönüştürüp dönüştürmediğini sorar. Bunun yerine, Bourdieu'nün pratik teorisi, toplumsal eylemde bilinçli muhakeme dışındaki araçlarla rasyonel akıldan ziyade pratik aklın nasıl gerçekleştirildiğini ayırt etmenin önemine son derece duyarlıdır. Bu pratik mantığının habitus, sermaye ve alanlar gibi kavramlar yardımıyla çözümlenmesi, ona göre toplumsal gerçekliğin inşasını anlamamızın anahtarıdır (Jain, 2016: 205-206).

Oyuncunun habitusu ile eylemin gerçekleştiği alan arasındaki dinamik ilişki, Bourdieu'nün pratik teorisinin merkezinde yer alır. Bu teori çeşitli gerekçelerle eleştirilmiştir: Bourdieu'nün teorisinin materyalist ve piyasadan esinlenen temellerine dikkat çekilir. Bu teorisinin toplumsal yaşamı oldukça dar bir çıkar yelpazesini takip eden aktörler arasındaki sonsuz bir güç mücadelesine indirgediği ileri sürülmektedir. Bourdieu'nün eleştirmenlerine göre böyle bir model, aktörler arasındaki iş birliğini açıklamaktan çok rekabeti açıklamakta daha iyidir. Toplumsal etkileşimi şekillendirmede kolektif ve bireysel duyguların rolünü de açıklayamaz. Diğer taraftan, Bourdieu'nün pratik teorisinin, sosyal hiyerarşilerin dayanıklılığını açıklamada değişimi açıklamaktan daha iyi olduğuna işaret edilmiştir. Buna

karşılık, Bourdieu ve destekçileri, habitus tarafından üretilen çıkarların hiçbir şekilde yalnızca maddi olmadığını, bunun yerine aktörlerin daha geniş toplumsal deneyimleri tarafından üretildiğini vurgulamışlardır (Jackson, 2008: 170). Daha da önemlisi, habitus, kartezyen zihin-beden ikiliğinin zayıflatıcı etkisinden uzaklaşmayı sağlayarak, genellikle bilinçli düşünce ve sosyal gerçekliğin altında işleyen cisimleşmiş bilgi biçimlerinin rolünü vurgular. Bu formlar belirli konjonktürlerde yeni eylem türleri üretmeye muktedir olarak görülse bile, zaman zaman bilinçli tasarım ve çabayı da içermektedir. Bunlar, pratik teorisinin kavramsal kelime haznesini büyük ölçüde keskinleştirir ve zenginleştirir (Jain, 2016: 208). Bu doğrultuda, belki de Bourdieu'nün zaman kavramının, giderek artan bir şekilde ileriye dönük yaşam biçimlerinin açıklamalarına getirdiği en önemli meydan okuma, zamanın basitçe geçen bir varlık olmadığı konusundaki ısrardır. Daha spesifik olarak, Bourdieu için zaman, olayların gerçekleştiği basit bir araç değildir ve zaman, öznelere ve eylemlerine dışsal olarak işlemez. Pratiğin basitçe zamanda gerçekleşmesinden çok uzaktır, çünkü Bourdieu için pratik zaman yaratır (Adkins, 2011: 354).

Bourdieu'nün sembolik-pratik planlar ile onları harekete geçiren yetenekler arasındaki bağlantıyı kavrama biçimi, amaçlı ve düşünümsel faillğe yeterince yer bırakmaz. Bu, bu tür eleştirilerle ilgili olarak söylendiği gibi; Bourdieu'nün eylemleri ve uygulamaları büyük ölçüde önceden başarılı olmuş anlayış tarzlarına bağlı olmasına rağmen, bilinçli olarak stratejik faillğe ilişkin bir açıklama içerdiğini inkâr etmek değildir. Failler, her zaman önceden yapılandırılmış kavrayış uyumunda da olsa, eylemleri ve niyetlerini yansıtarak durumlara göre ayarlama konusunda gerçekten çok yeteneklidirler. Ancak asıl soru, faillğin, bu yorumlayıcı planların kendisini nasıl etkileyebileceği, kendini anlamının önceden başarılı olmuş biçimlerine; (a) bir şeyi bir şey olarak kavramanın belirli yolları etkili bir şekilde nasıl eleştirebileceği, yansıtarak angaje olan fail için farklı anlama, hissetme ve eylem yollarını mümkün kılacak şekilde buna nasıl meydan okunabileceği ve (b) bu yetenekleri bir durum veya bağlamda kendisi için bir avantaja dönüştürmenin stratejik işlevselci tarzıdır. Kendisine meydan okunabilir, bu da kişinin bir fail için mevcut eylem tarzının; yalnızca stratejik değeri olmayan, aynı zamanda özünde önemli olan değer varsayımları ışığında ciddi şekilde değerlendirilebileceği anlamına gelir (Kögler, 2011: 272). Bourdieu'ye göre, ister kültürel ister dilsel olsun; tüm sembolik sistemler, toplumsal hiyerarşileri düzeltmeye ve korumaya yardımcı olan tahakküm kaynaklarıdır. Birçok sosyal teorisyen gibi, Bourdieu de gücü; toplum ve organizasyonlarda değişimin nasıl meydana geldiğini anlamak için temel olarak görür. Bu çok önemli bir noktadır çünkü strateji, temelde gücün tahakkük ve uygulanması ile ilgilidir. Bourdieu'nün görüşüne göre güç, çok yönlüdür ve dağıtılır. Yapılara ve ilişkilere gömülüdür ve sayısız şekilde; bazen görünür, çoğu zaman görünmez ve geri alınamaz şekilde uygulanır. Bu görüşe göre güç, sadece yukarıdan değil, aynı zamanda; etkilerini taşıyanlara, yönetenlere ve yönetilenlere bağlı olarak aşağıdan da kaynaklanır. Toplumdaki nihai gücün kaynağı; ekonomik, kültürel, sosyal ve sembolik sermayeye sahip olmaktan kaynaklanır. Sermaye oluşumu, hem birikime hem de yıpranmaya tabi olan, devam eden, dinamik bir süreç olduğundan; bu tür kaynaklara sahip olmaktan kaynaklanan güç, kuantum olarak sürekli değişmektedir (Harvey vd., 2020: 3). O hâlde, bir kez daha, bu sayfalara ilişkin anlayışımız, onun sosyolojik düşüncesinde yer alan ve bu nedenle dışsal ve olumsal faktörlere indirebileceğimiz varsayımlardır (David, 2020: 119).

7. Sonuç

Bourdieu soyolojisinde teorik yapıların; ayırt edilebilir tözler fikrini, hareket noktası olarak aktörlerin anlamlarını ve araştırma çeşitliliğine yönelik bir hareketi tanımladığına şüphe yoktur. Bilgi tabanının sağlamlığında habitus bağımlı aktörler, alanlardaki daha küçük oyuncular bir ölçme yöntemini benimsemek için yeterince tahmin edilemez. Yapısal akılda strateji oluşturmak için hiyerarşik olarak katmanlara ayrılmış insan çabası, nedensel mekanizmalara artan odaklanma, birleştirici bir araştırma mantığı içerir. Nesnelere somut gerçekleri imgelemesini etkilemek için sezgisel veya retorik olarak seçme, geçişleri yöneten kurallar toplumunda önemli ölçüde değişiklik göstermiştir. Bazı durumlarda incelenen vakaların ötesinde yorumsamacı yaklaşıma dayalı alan çalışması, yaklaşımlarını bilimle özdeşleştirme eğilimindedir. Bir gerekçelendirme bağlamında araştırmacının sahada gezinme biçimi, insan davranışlarının altında yatan motivasyonlara nasıl gidileceği hakkında bir fikir gerektirir. Sistemik karşılaştırma ve yapısal akıl üstün kaynakların tüm ağırlığını üstlenerek faillğin yapısal

koşullarını derinlemesine anlamının bir yolunu sağlar. Bourdieu sosyolojisinde ilişkisel bir bakış açısı, güç yüklü bağımlılık ağlarıyla iç içe olduğunda; anlamları ve eylemleri, felsefi bir soruyu beslerken yankı uyandırmalıdır. İdeal olarak her araştırmacı bağlama duyarlı ölçümlerini geliştirmede karşılaştırmalı avantajlara sahip olarak nihai temalar hakkında kararlar almak için strateji araştırmalarını zenginleştirir. Yapısal akılda uygulama deneyimi yoluyla kazanılan bilginin geçerliliği, genelleme yapma potansiyeli, aktiviteyi anlamlandırmaya odaklanmıştır. Bilgi gelişimine çoğulcu bir yaklaşım geliştirmek sosyal hayatın nedensel dinamikleri tanımlanan gücün bir işlevidir. Habitus, bireysel failliğin ve içsellik üzerinde potansiyel bir kontrolün yörüngesi tarafından şekillendirilir. Epistemolojik ve ontolojik perspektiflerden yineleme aracı olarak tipolojik teorileştirme; eylemlerin önemini çeşitli bakış açılarından belirleme girişiminde tartışılabilir. Stratejik seçeneklerin mevcudiyeti, teorisi döngüsel olmayan gerekçelendirme; günlük olayları fark etme ve tanımlamada alışılmadık derecede kapsamlıdır. Araştırma probleminin doğasında, aktörlerin konumlarında vurgulanması gereken nokta; eylemler sosyaldir.

Finansman/ Grant Support

Yazar(lar) bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

The author(s) declared that this study has received no financial support.

Çıkar Çatışması/ Conflict of Interest

Yazar(lar) çıkar çatışması bildirmemiştir.

The authors have no conflict of interest to declare.

Açık Erişim Lisansı/ Open Access License

Bu makale, Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY NC) ile lisanslanmıştır.

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY NC).

Kaynaklar

- Adkins, L. (2011), Practice as Temporalisation: Bourdieu and Economic Crisis, (Eds.: S. Susen and B. Turner), *The Legacy of Pierre Bourdieu: Critical Essays*, s.347-366, Anthem Press.
- Archer, M. S. (2010), Routine, Reflexivity, and Realism, *Sociological Theory*, 28(3), s.272-303.
- Bennett, A. ve Elman, C. (2006), Qualitative Research: Recent Developments in Case Study Methods, *Annual Review of Political Science*, 9(1), s.455-476.
- Bennett, T. (2011), Culture, Choice, Necessity: A political Critique of Bourdieu's Aesthetic, *Poetics*, 39(6), s.530-546.
- Bourdieu, P., Schultheis, F., Pfeuffer, A. ve Susen, S. (2011), With Weber Against Weber: In Conversation With Pierre Bourdieu, (Eds.: S. Susen and B. Turner), *The Legacy of Pierre Bourdieu: Critical Essays*, s.111-124, Anthem Press.
- Bourdieu, P. (1977), Structures and the Habitus, (Çev.: R. Nice), *Outline of a Theory of Practice* (Cambridge Studies in Social and Cultural Anthropology), s.72-95, Cambridge: Cambridge University Press.
- Collet, F. (2009), Does Habitus Matter? A Comparative Review of Bourdieu's Habitus and Simon's Bounded Rationality with Some Implications for Economic Sociology, *Sociological Theory*, 27(4), s.419-434.
- Cruz, J. (1996), Habitus, Solidarity, and Authority, *Gentlemen, Bourgeois, and Revolutionaries: Political Change and Cultural Persistence among the Spanish Dominant Groups, 1750–1850*, s.169-207, Cambridge: Cambridge University Press.
- David, J. (2020), On an Enigmatic Text by Pierre Bourdieu, (Eds.: J. Ahearne and J. Speller), *Bourdieu and the Literary Field: Paragraph Volume 35, Number 1*, s.115-130, Edinburgh University Press.
- Delva, J., Forrier, A. ve Cuyper, N. D. (2021), Integrating Agency and Structure in Employability: Bourdieu's Theory of Practice, *Journal of Vocational Behavior*, 127, s.1-11.

- Dubois, V. (2011), Cultural Capital Theory vs. Cultural Policy Beliefs: How Pierre Bourdieu Could Have Become a Cultural Policy Advisor and Why He Did Not, *Poetics*, 39, s.491–506.
- Ebrahim, A. (2003), The Making of NGOs: The Relevance of Foucault and Bourdieu, NGOs and Organizational Change: Discourse, Reporting, and Learning, s.7-20, Cambridge: Cambridge University Press.
- Gerring, J. (2017), Qualitative Methods, *Annual Review of Political Science*, 20(1), s.15-36.
- Greene, M. (1986), Qualitative Research and the Uses of Literature, *Journal of Thought*, 21(3), s.69-83.
- Haenssger, M. J. (2019), Qualitative Research Issues, *Interdisciplinary Qualitative Research in Global Development: A Concise Guide*, Emerald Publishing Limited, Bingley, s.119-131.
- Harvey, C., Yang, R., Mueller, F. ve Maclean, M. (2020), Bourdieu, Strategy and the Field of Power, *Critical Perspectives on Accounting*, 73, s.1-15.
- Jackson, P. (2008), Pierre Bourdieu, the ‘Cultural Turn’ and the Practice of International History, *Review of International Studies*, 34(1), s.155-181.
- Jain, S. (2016), Worlds within and Beyond Words: Bourdieu and the Limits of Theory, (Ed.: D. Robbins), *The Anthem Companion to Pierre Bourdieu*, s.201-226, Anthem Press.
- Joseph, J. E. (2020), The Agency of Habitus: Bourdieu and Language at the Conjunction of Marxism, Phenomenology and Structuralism, *Language & Communication*, 71, s.108-122.
- Kögler, H. (2011), Overcoming Semiotic Structuralism: Language and Habitus in Bourdieu, (Eds.: S. Susen and B. Turner), *The Legacy of Pierre Bourdieu: Critical Essays*, s.271-300, Anthem Press.
- Mullen, E. (1995), Pursuing Knowledge Through Qualitative Research, *Social Work Research*, 19(1), s.29-32.
- Richter, M. M. (2012), Habitus and Physicality, *Musical Worlds of Yogyakarta*, s.81-88, ISEAS–Yusof Ishak Institute.
- Robbins, D. (2016), Reading Bourdieu Phenomenologically, (Ed.: D. Robbins), *The Anthem Companion to Pierre Bourdieu*, s.19-48, Anthem Press.
- Smith, M. (1987), Publishing Qualitative Research, *American Educational Research Journal*, 24(2), s.173-183.
- Stenbacka, C. (2001), Qualitative Research Requires Quality Concepts of Its Own, *Management Decision*, 39(7), s.551-556.
- Swartz, D. (2020), Pierre Bourdieu: An Intellectual Legacy, (Ed.: P. Kivisto), *The Cambridge Handbook of Social Theory*, s.317-342, Cambridge: Cambridge University Press.